

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. Solvuntur obiectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

nenter possideantur, quia in essentia tanquam virtuali radice continentur; si tamen per impossibile illa non haberet etiam formaliter, non esset infinite perfectus: ergo pariter tametsi perfectionem Paternitatis habeat eminenter & radicaliter in essentia habita; non tamen erit infinite perfectus, quia eandem non habet simul formaliter.

18. Respondent quarto. Ut qualibet Divina Persona in perfectione alteri sit æqualis in perfectione, sufficere circuminfectionem, quam Græci *περικύκλιον* appellant; vi cuius est Pater in Filio, ut Principium in termino, & Filius in Patre seu terminus in principio. prout videtur sensisse D. Anselmus in Monol. c. 57. dicens. *Jucundum est intueri in Patre & Filio, & utriusque spiritu, quomodo sint in se invicem tam æqualitate, ut nullus alium excedat.* Ita censet Lambertus.

Sed contra est: quod ratione circuminfectionis Persona Divina non habet formaliter, sed terminativè solum relativam perfectionem haberet: sed hoc ipsò non haberet modò perfectissimo omnem perfectionem: quia habere aliquam perfectionem formaliter intrinsicè melius est, quam illam solum habere extrinsecè per modum termini, vel principii, & ideo adhuc sequeretur, quòd essentia Divina & tota Trinitas formaliter continens omnes perfectiones relativæ essent quid melius & perfectius, quam Persona singillatim accepta.

Et confirmatur instantià supr. adductâ. Si per impossibile Filius non haberet formaliter aliquam perfectionem absolutam, quam habet Pater, quantumvis illam haberet per circuminfectionem, tamen non esset æqualis Patri, nec esset perfectus DEUS: ergo idem sequitur, si formaliter non habeat omnem perfectionem relativam.

19. Respondent quinto: Tantùm sequi, quòd daretur in Divinis inæqualitas, vel majoritas extensiva perfectionum; non autem intensiva, quam relationes ex propria ratione non exprimunt, sicuti *DEVS homo* est complexum tantùm extensivè perfectius, quam *DEUS solum*. Sic Arriaga d. 49. sect. 3. Lugo, aliique.

Sed contra est. Essentia unà cum attributo sapientiæ v. g. est etiam intensivè perfectior, quia ipsi superadditur perfectio alterius lineæ virtualiter distincta: sed etiam relatio addit essentiæ perfectionem lineæ relativæ virtualiter distinctam: ergo pariter essentia Divina, vel tota Trinitas unà cum omnibus relationibus constituunt aliquid melius & perfectius formaliter, quam singulæ Persona seorsim sumptæ. Antecedens claret: aliàs quippe, si per impossibile deesset Filio aliqua perfectio attributalis, nihilominus haberet omnem infinitam perfectionem intensivè, quod est manifestè absurdum.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

20. Obijciunt primò varia testimonia acervata imprimis ex Conciliis. Nam præter locum VI. Synodi Gener. etiam in Concil. Nicæno dicitur, Verbum esse *Personam perfectam ex perfecta: & Filium perfectum, sicut Patrem.* & quòd sit *Trinitas simplex ex tribus perfectis.* & in II. Synodo Gen. in *tribus perfectissimis hypostasis, sive in*

tribus perfectissimis Personis. quæ testimonia Græcè & Latinè reddita videre est, apud nostrum Lambertus. de Aguirre.

Respondeo cum Eodem, ex his & similibus testimoniis nihil adversus nostram sententiam evincit. præterquam enim, quòd hypostasis apud Græcos concretè sumatur pro ipsa persona, ad hoc non secundùm abstractam rationem substantiæ quæ relativæ: quo sensu utique quælibet persona nominat perfectionem propter includam perfectionem naturæ Divinæ & esse substantis: plus non sequitur, quam quòd omnes hypostasis & persona sint perfecta unicè perfectione essentia & esse Divini diffusâ per omnes, adeoque sint tres Persona perfectæ, & tres perfecti non substantivè, sed adjective: quemadmodum in Symbolo Athanasii dicitur: omnes esse sibi coæternos & coæquales (nimirum adjective), esse tres Persona habentes eandem æternitatem) cum tamen prius dicatur; & tamen non tres æterni (nimirum substantivè) sed unus æternus.

Igitur eodem sensu sunt tres perfecti adjective, non substantivè: & tam parum ex isto modo loquendi inferitur multiplicatio relativæ perfectionis, quam parum ex altero modo loquendi inferitur multiplicatio relativæ æternitatis.

Similiter quàm parum inferri potest multiplicatio relativæ Divinitatis, cum dicitur in Symbolo Nicæno, *DEVM de DEO, Lumen de Lumine;* tam parum inferitur multiplicatio relativæ perfectionis, cum dicitur *perfectus ex perfectis,* sed indicatur solummodò ordo processionis, quæ Filius à Patre uti Divinitatem, sic patitur accipit perfectionem.

Eandem expositionem admittunt plurima testimonia SS. PP. præsertim Græcorum, quæ in hunc favorem Adversarii agglomerant. Certe cum eorumdem scopus foret summam Personarum æqualitatem contra Anomæos & Arianos aliter, non poterant tres relativæ perfectiones intelligere, utpote quibus se ipsos potius, quam Arianos oppugnassent. Triplicia tamen sunt testimonia difficilioris expositionis: primum est Damasceni, qui l. 1. fidei c. 11. videtur hanc interpretationem excludere, cum dicit: *secundùm causam & causalem, & personalem perfectionem, id est, existentiæ modum differentiam intelligimus, ac qui differentia Personarum non sumitur ex absoluto, sed ex relativo: ergo personalis perfectio, de qua loquitur S. Doctor, non est ex aliquo absoluto, sed ex relativo, adeoque propria singulorum, non una omnium.*

Secundò. Patres passim inculcant (inquit Contentonius) Deitatem non esse pertinetam lineæ personis & relationibus, & mysterium Trinitatis pertinere ad supremam DEI perfectionem, quæ elevatur DEUS supra omne à creaturis imitabile. Unde & Cyrillus l. 2. thes. c. 1. *Non potest esse perfecta Divinitas, nisi Filium habeat.*

Tertio SS. PP. agnoscunt dignitatem, auctoritatem & magnitudinem in Patre, quæ non est in Filio: sed hæc nomina pertinent ad perfectionem secundùm sup. dicta: ergo SS. PP. agnoscunt perfectionem in Patre, quæ non est in Filio, & consequenter datur perfectio personalis. Antecedens pro-

probat. Nam D. Athanasius in Epist. de Decretis Nicænae Synodi. *Patrem appellat vericem & principem, in quem consummatur Trinitas.* D. August. tract. 59. in Joan. *Is eo, qui mittitur, commendatur mittentis auctoritas.* Et tam prædictus D. Augustinus in qq. vet. ac novi testam. q. 121. quàm plures è Græcis PP. (quos refert præcatus de Aguirre num. 61.) textum illum Jo 14. *Pater major me est,* exponunt de majoritate non tantum respectu naturæ humanæ, sed etiam Divinæ in Christo; ac proinde aliquam personalem magnitudinem, imò majoritatem in Patre agnoscunt. Unde & Basil. l. 3. contr. Eun. fatur *Filius esse dignitate secundum à Patre.*

21. Respondeo ad 1. ex Damasc. Eminent. Aguirre, perfectionem accipi hoc loco pro integritate: sic enim saepe perfectum dicitur, cui in suo genere nihil deest; quam utique perfectionem Divinis relationibus denegare non possumus: non autem sumi pro dignitate & æstimabilitate formali, de qua controvertitur. Verùm pace tanti Viri, nimis hæc videtur exigua perfectionis acceptio, ut de illa S. Damascenus exponi debeat; sic enim est æquivoca, & æquè non entibus, imò etiam malo & peccato, in sua specie completo, quàm entibus applicari potest. Igitur concessã majori propositione ex S. Damasceno, distinguo minorem: differentia personarum non sumitur ex absoluto, sed relativo, implicante tamen & includente aliquid absolutum, concedo, excludente, nego minorem: ergo personalis perfectio est ex aliquo relativo, ut omnino præcendente ab absoluto, nego, ut includente & implicante, concedo consequentiam. Quem sensum eruo ex ipsismet verbis D. Damasceni, *secundum causam & causalem, & personalem perfectionem:* nam quod nos Latini in Divinis principium, Græci *αἰτία*. hoc est, causam nominant; atqui ratio principii non dicitur solam relationem perfectionibus absolutis virtualiter superadditam, sed in super perfectionem absolutam naturæ, uti sup. in disp. 21. a. 3. §. 4. dictum: ergo cum S. Pater dicat, differentiam in Divinis accipi secundum causam & causalem, & perfectionem personalem, in neutra voce absolutam perfectionem exclusisse censendus est: præsertim cum relationes, secundum quas Divinæ personæ differunt, involvant rationem formæ hypostaticæ, quæ secundum aliquod minus inæquatam includunt absolutam perfectionem juxta infer. dicenda.

22. Ad 2. Respondeo. Ex eo nihil contra nostram sententiam inferri, quia mysterium Trinitatis non consistit in solis relationibus & proprietatibus personalibus; sed in distinctione trium Personarum in unius unitate essentiæ, adeoque ipsam essentiæ necessariò involvit. Secundò, quia ipsæ relationes & hypostates etsi non formaliter in linea relativa, arguitivè tamen dicunt perfectionem, in quantum arguunt diversarum processio-nem & potentiarum ad intra productionem infinitam perfectionem, & actualitatem: unde rectè dicitur, quòd non esset perfecta Divinitas, nisi Filius haberet, quia deesset ipsi natura facunda & infinito modo productiva ad intra.

24. Ad 3. Respondeo primò. Etiam Adversariis solvendum esse contra Arianos, quomodo Pater

possit esse major Filio, si majoritas significet perfectionem. Igitur secundò.

Respondeo. Juxta communem PP. Latino-rum & Ecclesiæ sententiam, expressum in Symbolo Athanasii; majoritatem Patris apud Joannem nominatam, tantum dici comparative ad humanitatem Christi: si quando verò PP. etiam accepterunt de majoritate secundum Divinitatem; aliter intelligere non potuisse, quàm de majoritate notionalis originis & fontalis principii, ut sic non expriment perfectionem, cum alias incidissent in Arianismum à se tantopere damnatum: Filius quoque non alio sensu dicitur *dignitate secundus à Patre*, nisi quòd in accipiendo naturam & dignitatem à Patre sit origine posterior. Porro mens D. Augustini sufficienter elucescit ex l. 8. de Trin. apud Mag. in 1. dist. 19. §. *Sciendum, tantam esse æqualitatem in Trinitate, ut ait August. l. 8. de Trinit. ut non solum Pater non sit major, quàm Filius; sed nec Pater aut Filius simul aliqua majus sunt, quàm Spiritus S.*

Obijciunt ulterius Auctoritas Doctoris Ange-25, lici, quem veluti indubitatum suæ sententiæ Patronum allegat Contentonus q. 8. de pot. a. 1. dicentem: *Divina essentia, quia comprehendit omnium generum perfectiones, nihil prohibet relationem in ea inveniri.* quæ causalis nihil inferret, nisi relatio ex proprio genere perfectionem adde-ret; sicut malè inferres, intellectum esse in DEO, quia in illo reperitur omnis perfectio, si intellectus ex propria & explicita ratione non diceret perfectionem. Et q. 9. a. 5. ad 23. *Ad perfectionem Divinitatis pertinet, ut sint plures modi existendi in Divinis; ut scilicet sit ibi, à quo alius, & ipse a nullo, & aliquis, qui est ab aliquo:* sed isti modi existendi sunt relationes.

Respondeo ad 1. negando subsumptum; ad hoc enim ut ex infinita DEI actualitate omnium generum perfectiones complectente rectè colligatur, quòd aliqua forma sit in DEO, sufficit, quòd ex conceptu implicito vel ex parte substrati perfectionem accipiat, prout in priori Tractatu de simplicitate DEI dictum est, quæ præcendendo à suo substrato nullam exprimit perfectionem & tantum dicit modum habendi suas perfectiones incompositum; eaque nihilominus formaliter reperitur in DEO.

Ad secundum patet ex dictis, hæc ideo dici, quia ex proprietatibus personalibus arguitur infinita perfectio naturæ facundæ, & infinitus modus ad intra se communicandi ad quod sufficit, quòd absoluta perfectio essentiæ & esse Divini per formalem identitatem in ipsis intimè imbibatur.

Si dicas. Illud est perfectio, quo ablato tolleretur à DEO perfectio: sed ablata relatione & proprietate personali tolleretur à DEO perfectio; sicut dicit D. Athanasius orat. 2. *Res condite, si non sint in rerum natura, non diminuant Conditorum. Proles autem, si non coeternaliter coexistat, detrimentum afferet perfectitudini illius substantiæ.*

Respondeo distinguendo majorem. Si illo ablato formaliter & à priori tollitur perfectio, concedo majorem, si arguitivè & ex consequenti, nego majorem. & pariter distinctã minorem, nego consequentiam. Ita rectè dices, ablatis relatio-nibus

nibus Divinam essentiam non fore sufficiens motum Divinam visionis; male tamen ex eo interres, quod relationes ex propria linea pertineant ad objectum motum visionis. Et hinc patet solutio ad Auctoritatem D. Athanasii.

26. Objicies quartò ex ratione. Juxta Aristotelem perfectum est, cui in suo genere nihil deest, sed Divinis relationibus in suo genere nihil deest: ergo in suo genere, adeoque ut virtualiter ab essentia distincta dicunt perfectionem.

Responderi posset cum Eminent. de Aguirre: est perfectum perfectione nominante solum integritatem, concedo perfectione nominante specialem formalem estimabilitatem & prestantiam, nego majorem. sicque distincto consequente nego consequentiam. Verum quia etiam malum & peccatum in suo genere ita potest esse completum, ut nihil ipsi desit, neque tamen nisi a quocumque perfectum, multò minus bonum dici potest: idcirco.

Respondeo secundò cum Godoyo. Perfectum est, cui in suo genere exprimente actum, nihil deest, concedo majorem, nullum exprimente actum, nego majorem: sed nihil deest Divinis relationibus in suo genere nullum exprimente actum, concedo, exprimente, nego minorem & consequentiam. Rursus, Cui nihil deest, est perfectum negativè, transeat, positivè nego.

Si dicas. Hoc ipsum vertitur in questione, utrum linea relativa exprimat perfectionem: ergo sic respondendo petis principium.

Respondeo cum Godoyo. Vertitur in questione, & fuit gravibus fundamentis probatum, concedo, & non fuit sufficienter probatum, nego. Adversario quippe incumbit evincere, quod genus relativum exprimat perfectionem: cujus contrarium multis ostendimus.

27. Objicies quintò: Non minus bonum est transcendens & convertibile cum ente, quam sit res & unum: sed quia quælibet personalis proprietas est ens, rectè admittuntur tres entitates, realitates, unitates in Divinis: ergo pariter admitti debent tres bonitates transcendentales in Divinis.

Respondet Eminentiss. d' Aguirre: concedendo tres bonitates transcendentales acceptas pro rei integritate, non verò pro speciali valore & estimabilitate. Verum quia malum peccati potest esse in suo genere integrum, ita ut tamen ipsi repugnet in hoc genere esse bonum, ac proinde conceptus integritatis non evincit conceptum bonitatis, qui debet accipi per ordinem ad appetitum, integritas quoque tam in privativis, quam positivis reperiri potest, Propterea

Respondeo. Bonum non æquali & tam perfecto modo esse prædicatum transcendens, sicut Ens, res, & unum: nam hæc tria, ens, res, unum sunt communia tam absolutis, quam relativis, eò quòd sint prædicata imbibita in quibuscunque differentiis rerum, quatenus opponuntur non enti, vel enti ficto: at qui bonum (idem proportio-

naliter de vero dix-riis) non imbitur, nisi in absolutis, quia dicitur per ordinem ad appetitum, & propter inclusam vel connotatam acualitatem essendi.

Objicit sextò Contentsonus. Omne reale existens in DEO importat explicitè perfectionem: sed relatio virtualiter distincta ab essentia realiter existit in DEO: ergo importat explicitè perfectionem.

Confirmatur. Repugnat aliquid esse in ream natura existens, quod non sit bonum: sed relationes Divinæ existunt virtualiter distincta ab essentia: ergo repugnat, ut non importent bonitatem, sicuti repugnat, ut misericordia & justitia non importent bonitatem virtualiter distinctam.

Respondeo. Hoc argumentum parum eruditum, quia confundit explicita cum implicitis. Unde Respondeo negando majorem; cum in instantia patet ex instantia decreti liberi virtualiter ab essentia distincti, & realiter existentis in DEO; quod tamen, quæ tale, & quatenus potest non habere, non exprimit perfectionem; cum alias aliqua Divina perfectio à DEO abesse possit.

Ad confirmationem Respondeo. Imprimò argumentum peccare transeundo à sensu specificativo posito in majori ad reduplicativum positum in minori. Secundò distinguo minorem, relationes Divinæ existunt virtualiter distincta ab essentia; sed tamen ratione essentia implicita, concedo, ratione sua lineæ virtualiter distincta, nego minorem: ergo importat bonitatem implicitam & ratione essentia, concedo; explicitè & ratione sua lineæ, nego consequentiam.

Objic. 7. Illud dicit perfectionem, quod empyreanter continet perfectionem subsistentia creatæ: sed subsistentia relativa vi propria lineæ continent omnem perfectionem subsistentia creatæ: unde etiam hypostasis Verbi in humanitate Christi supplet perfectionem hypostasis creatæ: ergo hypostases relative vi propria lineæ relative dicunt perfectionem.

Respondeo negando minorem, nam juxta nos dicenda in seq. Disput. hypostasis creatæ duo habet munia inæquata & effectus formales, incommunicabilitatem & independentiam ab alio sustentante; ille effectus exprimit perfectionem, ille præscindit: Igitur Divinæ relationes, prout sunt forma hypostatica, continent empyreanter hypostasin creatam, secundum munus incommunicabilitatis ex vi propria lineæ relative, & sic non exprimit perfectionem; quoad effectum vero independentia continent secundum rationem implicitam hypostasis absolutam, & communis in omnibus Personis, & sic exprimit perfectionem. Si dicas: Virtus terminandi naturam creatam est perfectio; sed hæc convenit subsistentiis relativis ergo. Distinguo minorem, convenit subsistentiis relativis adæquate sumptis, tam secundum explicitum, quam implicitum, concedo, inadæquate sumptis, nego minorem, & sic distincto consequente, nego consequentiam.